

Научная конференция памяти
Анатолия Николаевича Лапутина

**АКТУАЛЬНЫЕ ПРОБЛЕМЫ
СОВРЕМЕННОЙ БИОМЕХАНИКИ
ФИЗИЧЕСКОГО ВОСПИТАНИЯ
И СПОРТА**

Сборник научных работ

Серия: ПЕДАГОГИЧЕСКИЕ НАУКИ.
ФИЗИЧЕСКОЕ ВОСПИТАНИЕ И СПОРТ

Наукова конференція пам'яті
Анатоля Миколайовича Лапутіна

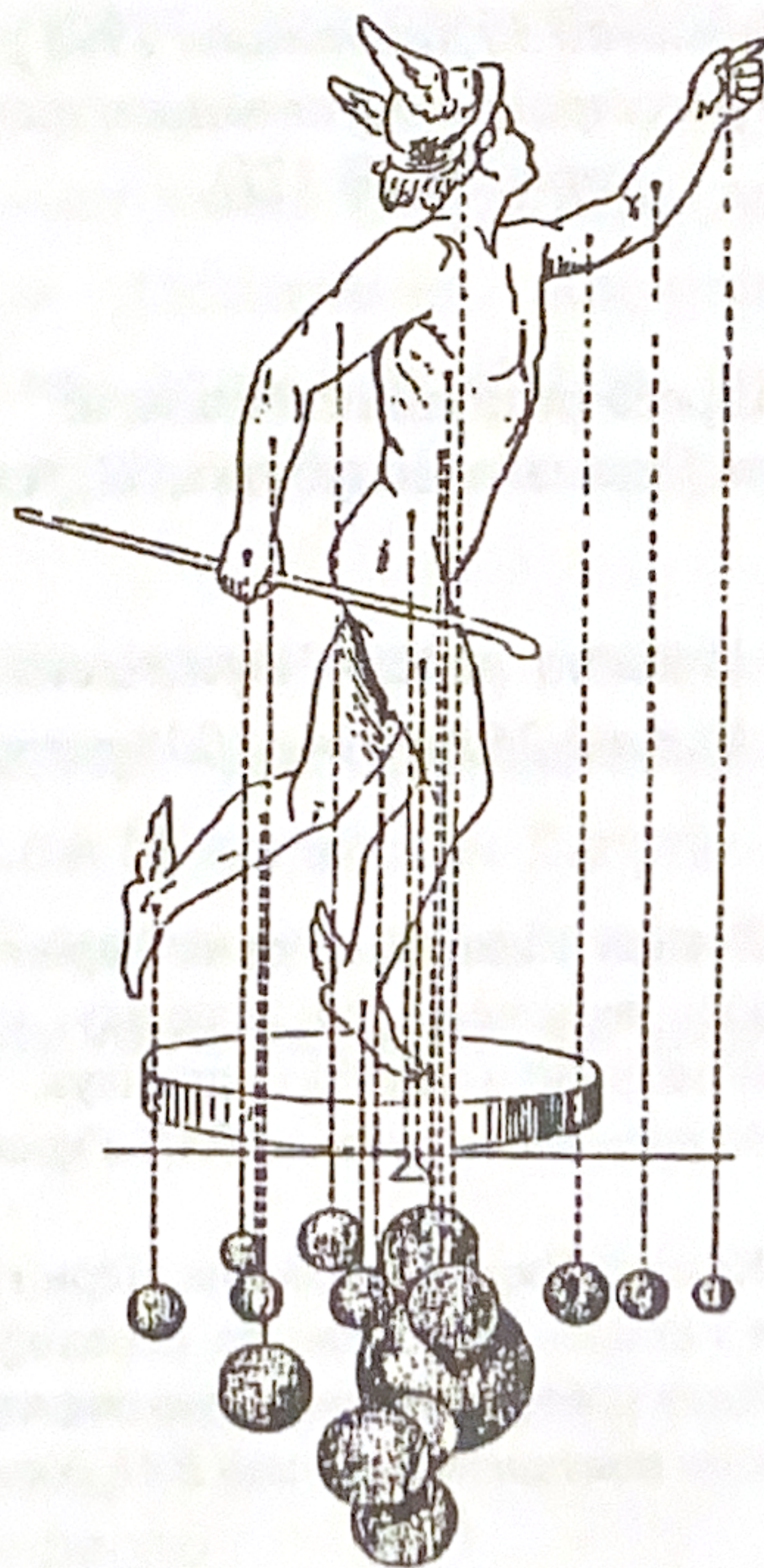
**АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ
СУЧАСНОЇ БІОМЕХАНІКИ
ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ
ТА СПОРТУ**

Збірник наукових праць

Серія: ПЕДАГОГІЧНІ НАУКИ.
ФІЗИЧНЕ ВИХОВАННЯ ТА СПОРТ

ВІСНИК №54

**Чернігівського державного педагогічного університету
імені Т.Г.Шевченка**

Чернігів – 2008

ВІСНИК
Чернігівського державного педагогічного університету
імені Т.Г.Шевченка

Головна редакційна колегія

Головний редактор доктор педагогічних наук, професор Носко М.О.
Відповідальний редактор доктор історичних наук, професор Дятлов В.О.

Редакційна колегія випуску

Серія "Педагогічні науки": Бобир С.Л., Боровик А.М., Гетта В.Г., Гринь Т.В., Жила С.О., Зайченко І.В., Іванишина В.П., Носко М.О., Кузьомко Л.М., Ляшенко О.І., Ляпін В.П., Єрмаков С.С., Огієнко М.М., Ростовський О.Я., Савченко В.Ф., Сеніна В.К., Скок М.А., Власенко С.О., Сергієнко Л.П., Явоненко О.Ф., Яковенко Б.В., Приймак С.Г., Синіговець В.І., Гаркуша С.В., Осадчий О.В., Синіговець І.В.

Серія "Фізичне виховання та спорт": Кузьомко Л.М., Огієнко М.М., Єрмаков С.С., Ляпін В.П., Власенко С.О., Сергієнко Л.П., Явоненко О.Ф., Яковенко Б.В., Приймак С.Г., Синіговець В.І., Гаркуша С.В., Осадчий О.В., Синіговець І.В.

Відповідальний за випуск кандидат наук з фізичного виховання та спорту, доцент **О.В. Осадчий**

У збірнику вміщено наукові статті з актуальних питань біомеханіки фізичного виховання та спорту, теорії та методики спортивної підготовки й педагогіки.

Збірник буде корисним для вчителів і викладачів фізичного виховання, тренерів, організаторів фізичного виховання та спорту, спортсменів, студентів, аспірантів, науковців, усіх, хто цікавиться сучасними проблемами розвитку галузі фізичного виховання та спорту.

За зміст публікацій, достовірність результатів досліджень відповідальність несуть автори.

Заснований 30 листопада 1998 р.

**(Свідоцтво про державну реєстрацію друкованого засобу масової інформації
серія ЧГ № 171)**

Адреса редакційної колегії:

14013, м. Чернігів, вул. Гетьмана Полуботка, 53, тел. (04622) 3-20-09.

Рекомендовано до друку Вченою радою Чернігівського державного педагогічного університету імені Т.Г.Шевченка (протокол № 8 від 26 березня 2008 року)

Постановою Вищої атестаційної Комісії України «Вісник Чернігівського державного педагогічного університету. Серія: педагогічні науки» включено до переліку наукових видань, публікації яких зараховуються до результатів дисертаційних робіт з педагогічних наук.

(Додаток до постанови президії ВАК України від 11 жовтня 2000 р. № 1-03/8)

Постановою Вищої атестаційної Комісії України «Вісник Чернігівського державного педагогічного університету. Серія: фізичне виховання і спорт» включено до переліку наукових видань, публікації яких зараховуються до результатів дисертаційних робіт з фізичного виховання і спорту.

(Додаток до постанови президії ВАК України від 14 червня 2007 р. № 1-05/6)

Лелека В.М.

ПЕДАГОГІЧНІ АСПЕКТИ ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ВИКЛАДАЧІВ КАФЕДР ВІЙСЬКОВОЇ ПІДГОТОВКИ В ЗАЛЕЖНОСТІ ВІД ЇХ ФІЗИЧНОГО РОЗВИТКУ

В статті розглянуті чинники погіршення здоров'я викладачів кафедр військової підготовки в процесі військово-педагогічної діяльності. Визначені складові фізичного здоров'я та педагогічні аспекти направленої дії на фізичний розвиток викладачів кафедр військової підготовки.

Ключові слова: викладач кафедри військової підготовки, здоров'я.

Постановка проблеми, аналіз останніх досліджень і публікацій Одним з найважливіших чинників успішної педагогічної діяльності викладача кафедр військової підготовки (КВП) є педагогічна спрямованість. Тому, мета даної статті полягає в тому щоб розширити діапазон визначення «фактичного здоров'я викладача» та визначити чинники успішної військово-педагогічної діяльності викладачів та їх складові.

Отже, у результаті теоретичного дослідження проблеми нами з'ясовано.

Під педагогічною спрямованістю в науці прийнято розуміти систему цілей і установок, прагнень й емоційних реакцій, ідеалів і переконань людини, що виражають його відношення до педагогічної діяльності і визначальним чином тих, хто впливає на її зміст і результати [1, с. 24]. Але в нашому випадку педагогічна діяльність недалеко відходить від професійної спрямованості. Будучи одним з найважливіших компонентів загальної спрямованості викладача КВП, вона визначається його світоглядом, системою потреб, переважаючих мотивів.

Конкретним виразом педагогічної спрямованості є практичні дії справи викладача, його відношення до студентів, відчуття відповідальності перед ними. Викладачі, які володіють такою якістю, незмінно досягають високих результатів [1, с. 24].

Однією з форм прояву педагогічної спрямованості є повна віддача виховній роботі, педагогічна самовідданість викладача, його професійне горіння. Діяльність викладача починається з глибокої пошани студента. Коли, ми говоримо про викладача, якого цінують та поважають студенти, то при цьому припускається важлива передумова – обов'язковість аналогічних відчуттів з його сторони.

Військово-педагогічна діяльність викладача КВП настільки багатогранна і змістовна, що вона не може не захопити етично розвинену особу, не може не доставити їй моральне і естетичне задоволення. А коли людина любить свою професію, самовіддано віддається роботі, проявляє в ній творчість і горіння, праця стає для нього основною формою прояву особи і таланту [1, с. 28].

В умовах оновлення педагогічної парадигми, збагачення особистих аспектів підготовки сучасного вчителя, а саме викладачів КВП постає проблема у підвищенні фактичного здоров'я та відповідальності за свій фізичний розвиток.

Враховуючи, що ефективність проведення практичних занять безпосередньо залежить, з одного боку, від рівня професійної підготовки, а з іншого – від рівня фізичного розвитку, необхідно ще на стадії відбору викладачів на КВП комплектувати їх викладацьким складом, що систематично займаються спортом, особливо його військово-прикладними видами.

В ході підготовки викладача до занять з ним необхідно проводити інтенсивні спеціальні заняття, направлені як на вироблення у нього навиків, пов'язаних із специфікою його військової професії, так і на розвиток високої швидкісної і силової витривалості, координації рухів тощо [6].

Проводячи аналогію підготовки викладача з підготовкою висококласного викладача-практика, спробуємо розібратися з медичної точки зору з питанням збереження його фізичного і психологічного здоров'я, як в період підготовки, так і в ході викладання практичних занять. Пропонуємо розглянути схему процесу підготовки викладача (рис. 1).

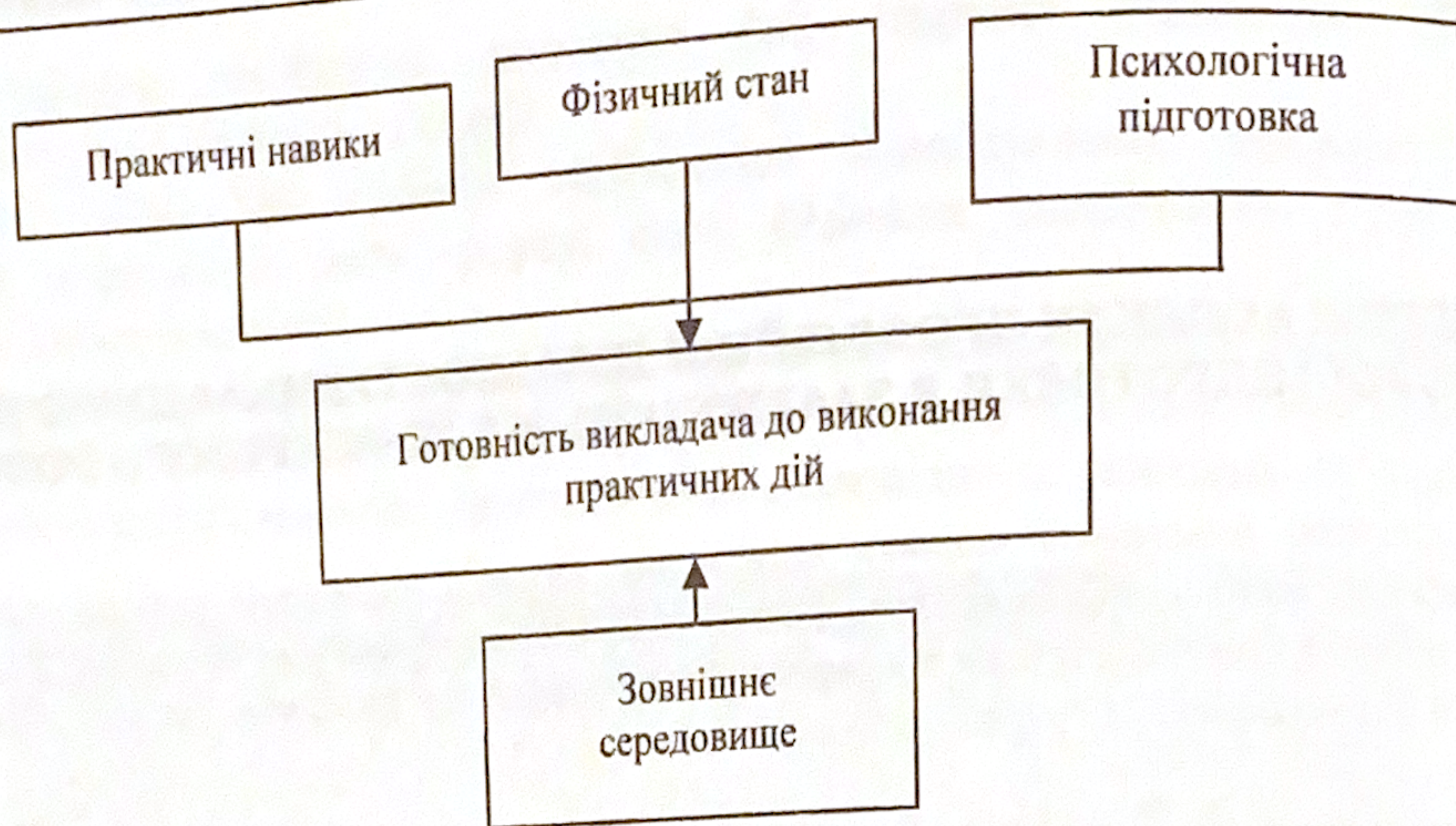

Рис. 1. Схема підготовки викладача кафедри військової підготовки
(вплив основних чинників на підготовку викладача)

Як видно зі схеми, власне підготовка викладача розпадається на цілий ряд взаємозв'язаних процесів, що цілеспрямовано формують у нього певні якості, необхідні йому для зразкового показу практичних дій на занятті.

Розглянемо моменти, які безпосередньо пов'язані зі збереженням і відновленням здоров'я викладача.

Спершу з певним ступенем умовності відзначимо, що викладацький склад (надалі по тексту просто «викладач») КВП з точки зору отримання їм високих фізичних і психологічних навантажень може формально розглядатися як «високотренований викладач», що займається одночасно викладанням та розвитком фізичних якостей причому в режимі, коли час доби, тривалість, інтенсивність занять визначаються не їм самим, а розкладом занять на КВП.

Умовно можна вважати такі заняття по спеціальній фізичній підготовці як:

- виконання різних комплексів силових вправ, направлених на розвиток сили і силовій витривалості (вправи з використанням тяжкості, силова гімнастика і ін.);
- виконання комплексу вправ, направлених на розвиток швидкісної витривалості (кроси, плавання); силове єдиноборство (рукопашний бій, бокс); повітрянодесантна підготовка; вогнева підготовка; автопідготовка, з практичним водінням БТР в різних дорожніх умовах.

Після певного періоду підготовки викладач досягає свого базового рівня підготовки [6], звичайно, для викладачів різного віку. Досягнувши базового рівня підготовки і відсутності яскраво вираженої патології викладач вважається абсолютно здоровим і здатним виконувати практичні навички на заняттях, зв'язані у тому числі і з великими фізичними і психологічними навантаженнями, які він випробовує протягом достатньо тривалого періоду часу. Відзначимо, що об'єм, складність, тривалість і ефективність виконуваного завдання у викладачів різного базового рівня підготовки різні.

Виходячи з постулату абсолютного здоров'я викладача проводиться і стандартний (типовий) комплекс заходів щодо реабілітації організму викладача у відновлюваний період після виконання практичних занять, який на жаль, абсолютно не враховує індивідуальних особливостей кожного викладача в залежності від вікових особливостей.

Відомі наступні формулювання загального терміну «здоров'я».

«Здоров'я – природний стан організму, що характеризується його врівноваженістю з навколишнім середовищем і відсутністю яких-небудь хворобливих явищ».[4, с. 442].

«Здоров'я – такий стан організму, коли функції всіх його органів і систем урівноважені із зовнішнім середовищем і відсутні які-небудь хворобливі явища» [5]

«Здоров'я – це, перш за все, стан організму, в якому відзначається відповідність структури і функції, а також здатність регуляторних систем підтримувати постійність внутрішнього середовища (гомеостаз)» [2, с. 12].

З цих визначень бачимо, що здоров'я викладача можна і повинно розглядатися тільки у взаємодії людського організму із зовнішнім середовищем.

До чинників зовнішнього середовища, що діють на викладача, можна віднести: фізико-географічні умови місця знаходження кафедр; пора року; час доби; опади; температура;

вологість; вітер; сонячна радіація; місцевість (рельєф); режими роботи, відпочинку, харчування і гігієни в ході викладання; фізичні і психологічні навантаження.

Розглядаючи поняття «організм» стосовно даної роботи і не особливо заглиблюючись ні в тонкості медичної термінології, ні в складності структурних, біохімічних або психічних його складових, відзначимо, що основними складовими організму людини є: опорно-руховий апарат з його кістковою і м'язовою системами; серцево-судинна система; дихальна система; система травлення; сечостатева система; ендокринна система; нервова система, сукупність властивостей і функціонування елементів якої дозволяє людині бути саме тим, чим він і є з біологічної точки зору – людиною.

Звідси відповідно до визначення здоров'я, в загальному випадку, саме стан вказаних вище складових організму, їх функціонування і визначають зрештою здатність підтримки внутрішнього гомеостазу організму при взаємодії із зовнішнім середовищем, що схематично можна представити таким чином. (рис. 2).

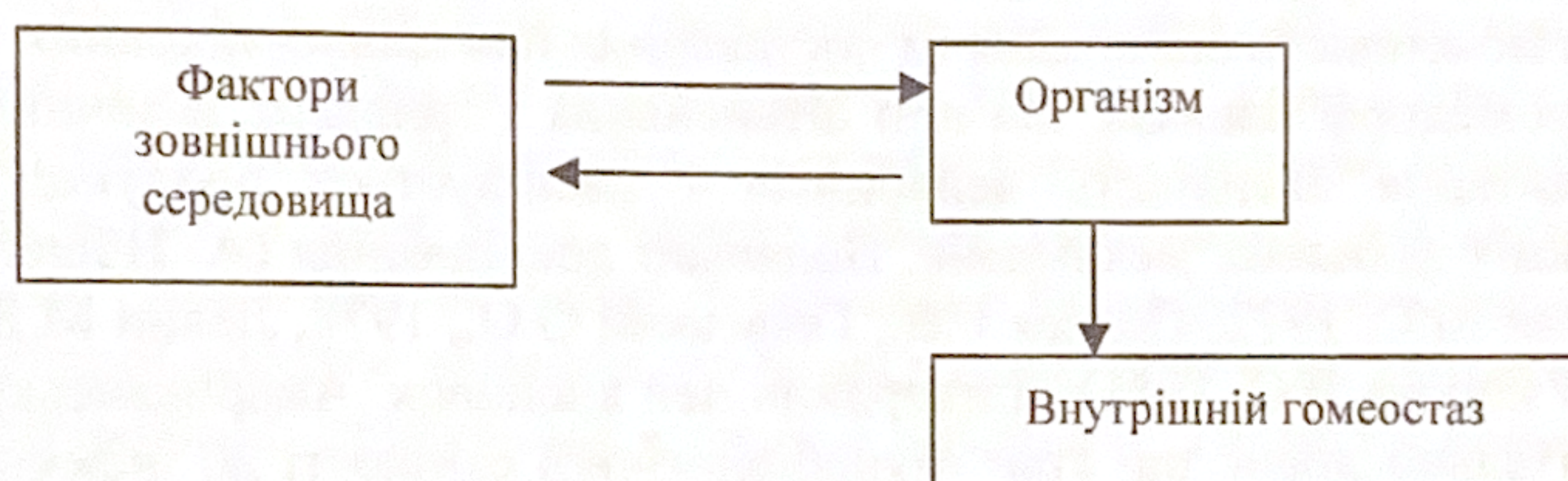

Рис. 2. Складові абсолютного здоров'я людини

Відомо, що у наш час абсолютним здоров'ям, можливо, володіють лише окремі члени суспільства. Зв'язано це, в першу чергу, з екологічною зміною місця існування людини, зміною структури живлення, наявністю хвороб і т.д.

Враховуючи це, схема фактичного стану фахівця повинна бути представлена вже таким чином (рис. 3):

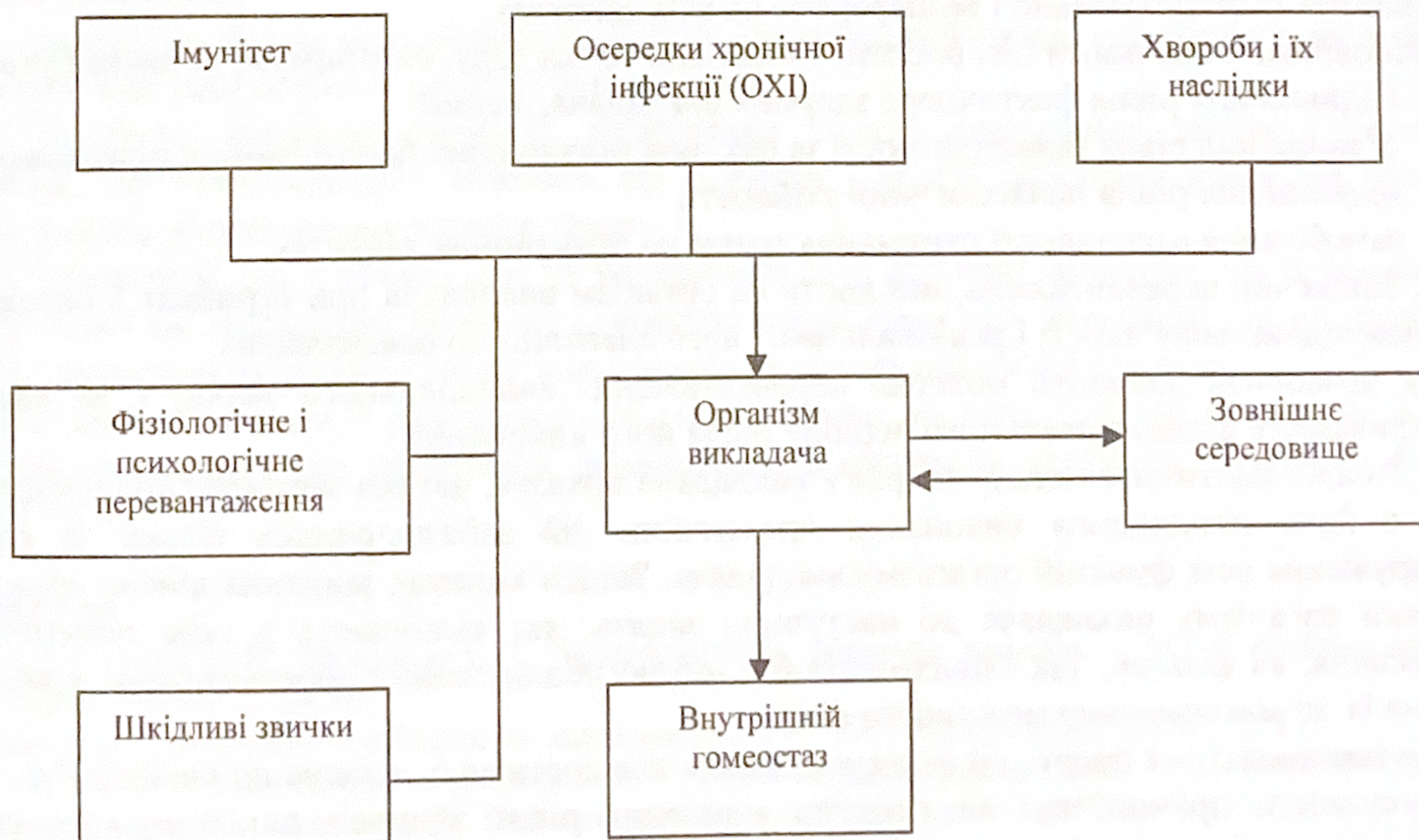

Рис. 3. Складові реального здоров'я викладача кафедри військової підготовки

Стосовно практичних занять, чинники зовнішнього середовища в районі її виконання можна вважати прогнозованими і не залежними від викладача, тобто вони повинні розглядатися як даність.

Стан же організму викладача, відповідність його структури і функцій, здібності регуляторних систем підтримувати постійність внутрішнього середовища (гомеостаз) безпосередньо залежать від таких чинників, як стан імунітету, наявність (відсутність) різних осередків хронічної інфекції, хвороб, фізичної і психологічної перевтоми і т.д. (рис. 3)

Кожний з цих чинників, навіть при всій незначності, що здається на перший погляд, вносить свій негативний внесок в стан здоров'я викладача, як окремо, так і в сукупності з іншими чинниками.

Перелік цих чинників, вочевидь не повний і не є величиною постійної. Як перелік цих чинників у кожному випадку, так і їх вплив на організм викладача можуть бути змінені за рахунок цілеспрямованої роботи при його повсякденній роботі при викладанні практичних занять.

Проте, саме вони найсильніше впливають на перенесення організмом викладача як фізичних, так і психологічних навантажень (перевантажень), не тільки безпосередньо впливаючи і на стан серцево-судинної і дихальної систем, і на розвиток органів чуття викладача, але і на можливість виконання їм поставлених навчально-виховних цілей.

В 1906 р. Тромсдорф показав, що при інтенсивних і тривалих фізичних навантаженнях знижується фагоцитарна активність лейкоцитів і зменшується продукція антитіл, тобто погіршується функція захисних механізмів. Подальші дослідження (А. Hünter-Müller, 1930; L. Pгосор, 1969; Фомин М.С, 1972; Полесья Г.В., Гаєвський О.О., 1978, Левин М.Я., 1978; Левандо В.А. та ін., 1977; Умарова Л.С, 1981) підтвердили цей висновок. Американський вчений J. Jokl (1974) експериментально довів, що стан імунобіологічної стійкості до інфекції з наростанням тренуваності знижується. Це може бути пояснено так званим феноменом зникаючих антитіл і імуноглобулінів, описаним, В.А. Левандо із співавторами (1985) і зареєстрованим Держкомітетом у справах винаходів і відкриттів. Цей феномен виникає не тільки при надмірних, але і при граничних фізичних і емоційних навантаженнях і робить людину беззахисною перед інфекціями, тому його можна розглядати як своєрідну форму вторинного імунodefіциту, що виникає при стресі і виявляється функціональним паралічем імунної системи.

Для успішного та зразкового показу практичного прийому, який вимагає фізичних навантажень викладачем, робота по зниженню рівня втрат його здоров'я повинна здійснюватися цілеспрямовано і безперервно на всіх заняттях.

Основними напрямками цієї роботи, з медичної точки зору, як мінімум, повинні бути:

1. Підвищення рівня фактичного здоров'я викладача, а саме:
 - підвищення рівня працездатності за рахунок підвищення його фізичної підготовки;
 - підвищення рівня психологічної стійкості;
 - запобігання можливості отримання травм на практичних заняттях.

2. Зниження перевантажень, що діють на організм викладача при стрибках з парашутом, за рахунок підвищення якості і раціональності його адаптації до навантажень.

Це дозволить понизити можливі перевантаження викладацького складу і, як наслідок, об'єм і тривалість відновлювального періоду після його виконання.

3. Аналіз фактичного стану здоров'я викладача показує, що без застосування спеціальних заходів з його підвищення виконання практичних дій забезпечується тільки за рахунок перенапруження всіх функцій організму викладача. Звідси виникає завдання дійсно ефективної підготовки організму викладача до наступних занять, які включають в себе практичні дії, навантаження, як фізичні, так і психологічні з метою недопущення перевантажень взагалі або зниження їх до максимально можливого рівня.

Це завдання дуже просте по формулюванню, але достатньо складне по виконанню.

Сукупність причин, що викликають зниження рівня здоров'я викладацького складу, формально може бути розділена на дві групи:

– суб'єктивні, обумовлені сприйнятливістю тих або інших навантажень кожним викладачем і, в основному, залежні від рівнів його персональної підготовки, тренуваності і стану здоров'я;

– об'єктивно неминучі, обумовлені умовами показу практичних дій на заняттях.

Для зниження пагубної дії на організм викладача сукупності причин, віднесених до суб'єктивних, необхідно:

- усунути осередки хронічної інфекції (ОХІ);
- підвищити (поліпшити) стан імунітету;
- підняти рівень фізичної працездатності викладача за рахунок підвищення тренуваності по переносимості фізичних навантажень опорно-рухового апарату, серцево-судинної і дихальної систем його організму;
- підвищити адаптацію ЦНС до високих психологічних навантажень;
- усунути наслідки травм опорно-рухового апарату;
- підняти загальний рівень психологічної стійкості викладача;[3]

Величезне значення для правильної оцінки стану імунологічної системи викладача набуває постійного спостереження за станом його здоров'я.

Істотне значення для підтримки високого рівня імунітету має вітамінізація, а саме – застосування великих доз вітамінів С і А.

Важливо включати в раціон харчування певну кількість фтору, солей кальцію і фосфору, фторувати питну воду, приймати пігулки, що містять фтор.

Не можна скидати з рахунків і харчування викладача, як під час роботи, так і в повсякденному житті. Необхідно відзначити, що він фактично живе в стані гіповітамінозу (за рідкісним виключенням). Це пояснюється, в першу чергу, складом традиційних продуктів, використовуваних в їжу, а крім того, зміною складу харчування, що відбулися за декілька минулих десятиліть. Саме в цей час виникло перевага в їжі рафінованих продуктів харчування, які вимагають більшої витрати вітамінів на їх засвоєння. Проте ця потреба не завжди може бути заповнена вітамінами, присутніми в раціоні викладача. Це часто приводить до швидкої стомлюваності, втоми, підвищеної нервової збудливості, нервових зривів і деяким іншим станам, які, в свою чергу, можуть впливати на якість виконання дій на практичних заняттях.

Враховуючи обґрунтування результатів можна зробити висновок, що при комплектуванні викладацького складу кафедр військової підготовки представляється доцільним враховувати всі особливості та чинники, що впливають на стан здоров'я особливо це стосується груп крові.

Перспективи подальших досліджень ми вбачаємо у дослідженні того, що за допомогою визначення груп крові можна підвищити фізичний розвиток викладачів кафедр військової підготовки.

Це дозволить:

- по-перше, більш оптимально підібрати викладацький склад, спираючись на домінуючі риси вдачі, властиві особам з різною групою крові;
- по-друге, раціоналізувати їх харчування в ході викладання занять і усунути ті складнощі, які безпосередньо залежать від повноти і якості засвоєння ними їжі (одержана енергія, робота шлунково-кишкового тракту);
- облік того, що у деяких осіб не виробляються ті або інші необхідні для переварювання тієї або іншої їжі ферменти, дозволить скоротити проблеми при виконанні дій на практичних заняттях, польових виходів та скоротити тривалість відновлювального періоду.

Не можна скидати з рахунків і шкідливі звички, до яких схильні викладачі (куріння, вживання алкоголю), що вимагають додаткового споживання вітамінів, особливо вітамінів групи А і С.

Література

1. Барабанщиков А.В., Муцинов С.С. Педагогическая культура офицера. – М.: В помощь молодому офицеру, 1985. – С. 24-30
2. Зайко Н.Н. «Патологічна фізіологія» Видавництво 2-е. – К.: Вища школа, 1985. – С. 21.
3. Крилов А. «Система бойового виживання». – Ростов на Дону: Фенікс, 2004. – С. 10-16, 43-45.
4. Велика радянська енциклопедія. Видавництво 3-е. – 1972. – Т. 9. – С. 442.
5. Велика медична енциклопедія. Видавництво 2-е. – 1982. – Т. 8. – С. 266
6. Наказ МО України від 05.11.97 р. №400 Настанова з фізичної підготовки у Збройних Силах України.

Вовк В.М. СОЦІАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧЕСКІЕ ОСНОВЫ КАТЕГОРИИ ПРЕЕМСТВЕННОСТЬ ФИЗИЧЕСКОГО ВОСПИТАНИЯ УЧАЩЕЙСЯ И СТУДЕНЧЕСКОЙ МОЛОДЕЖИ	73
Годлевський П.М. ОСОБЛИВОСТІ МЕТОДИКИ НАВЧАННЯ ПРИЙОМАМ ЖІНОЧОГО САМОЗАХИСТУ	79
Греб А.С. БІОМЕХАНІКА УДАРНИХ РУХІВ У БОКСІ.....	83
Дорошенко Е.Ю. БІОМЕХАНІЧНІ АСПЕКТИ СПОРТИВНОЇ ТАКТИКИ ЯК ФАКТОР УПРАВЛІННЯ ЗМАГАЛЬНОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ В КОМАНДНИХ СПОРТИВНИХ ІГРАХ.....	86
Дьяченко А.А. МОРФО-БИОМЕХАНИЧЕСКИЕ ХАРАКТЕРИСТИКИ СТОПЫ СЛАБОВИДЯЩИХ ДЕТЕЙ МЛАДШЕГО ШКОЛЬНОГО ВОЗРАСТА.....	90
Жула Л.В. БІОМЕХАНІЧНИЙ АНАЛІЗ НАПАДАЮЧОГО УДАРУ ВОЛЕЙБОЛІСТОК РІЗНОГО ІГРОВОГО АМПЛУА	93
Коробейніков Г.В., Коняєва Л.Д., Мазмания К.Р., Россоха Г.В., Медвидчук К.В. ОСОБЛИВОСТІ ВЗАЄМОЗВ'ЯЗКІВ РІЗНИХ СКЛАДОВИХ ПСИХОФІЗІОЛОГІЧНОГО СТАНУ ДЗЮДОЇСТІВ В УМОВАХ НАВЧАЛЬНО-ТРЕНУВАЛЬНОГО ЗБОРУ	98
Косівська С.В. КОРЕКЦІЙНА СПРЯМОВАНІСТЬ ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ НА ІНТЕЛЕКТУАЛЬНИЙ РОЗВИТОК ДІТЕЙ-СИРІТ 6-7 РОКІВ В КОНТЕКСТІ ПІДГОТОВКИ ДО ШКІЛЬНОГО НАВЧАННЯ.....	107
Купріянова С.В., Дмитренко Ю.В. ЗАСТОСУВАННЯ ПІЛАТЕСУ В НАВЧАЛЬНО-ТРЕНУВАЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ СПОРТИВНО-БАЛЬНИХ ТАНЦІВ	110
Куртова Г.Ю. БІОМЕХАНІЧНІ ПАРАМЕТРИ СТАТОДИНАМІЧНОЇ СТІЙКОСТІ ТІЛА ВАЖКОАТЛЕТОК ВИСОКОЇ СПОРТИВНОЇ КВАЛІФІКАЦІЇ.....	113
Левицька Л.М., Омельчук О.В. МЕТОДОЛОГІЧНІ ОСНОВИ ХАРЧУВАННЯ СТУДЕНТІВ-СПОРТСМЕНІВ	117
Лелека В.М. ПЕДАГОГІЧНІ АСПЕКТИ ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ВИКЛАДАЧІВ КАФЕДР ВІЙСЬКОВОЇ ПІДГОТОВКИ В ЗАЛЕЖНОСТІ ВІД ЇХ ФІЗИЧНОГО РОЗВИТКУ	121
Литовченко Г.А., Буланов О.Н., Ткаченко С.В., Кузьменко Н.Г., Харченко А.Н. ОСОБЕННОСТИ ПЛАНИРОВАНИЯ ТРЕНИРОВОЧНОГО ПРОЦЕССА ПОЛИАТЛОНISTОВ В ПОДГОТОВИТЕЛЬНОМ ПЕРИОДЕ	126
Ляпін В.П., Галій С.М., Андреева В.В., Ніколайчук І.Ю., Хатінов М.О. ВПЛИВ ТРЕНУВАЛЬНИХ ПЕРІОДІВ НА ДИНАМІКУ ЗМІН КИСЛОТНОЇ РЕЗИСТЕНТНОСТІ ЕРИТРОЦИТІВ ПЕРИФЕРІЙНОЇ КРОВІ СПОРТСМЕНІВ-БОРЦІВ	131
Міненко А.О., Куртова Г.Ю., Донець І.О. ОСОБЛИВОСТІ ВПРОВАДЖЕННЯ ПРИНЦИПІВ БОЛОНСЬКОГО ПРОЦЕСУ ДО НАУКОВО-ОСВІТНЬОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ФАКУЛЬТЕТУ ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ.....	135
Мартынюк О.А. ХАРАКТЕРИСТИКА ПРОСТРАНСТВЕННОЙ ОРГАНИЗАЦИИ ТЕЛА СТУДЕНТОК В ПРОЦЕССЕ ФИЗИЧЕСКОГО ВОСПИТАНИЯ	140

Постановою Вищої атестаційної Комісії України «Вісник Чернігівського державного педагогічного університету. Серія: педагогічні науки» включено до переліку наукових видань, публікації яких зараховуються до результатів дисертаційних робіт з педагогічних наук.

(Додаток до постанови президії ВАК України
від 11 жовтня 2000 р. № 1-03/8)

Постановою Вищої атестаційної Комісії України «Вісник Чернігівського державного педагогічного університету. Серія: фізичне виховання і спорт» включено до переліку наукових видань, публікації яких зараховуються до результатів дисертаційних робіт з фізичного виховання і спорту.

(Додаток до постанови президії ВАК України
від 14 червня 2007 р. № 1-05/6)

НАУКОВЕ ВИДАННЯ

Друкується за рішенням вченої ради Чернігівського державного педагогічного університету імені Т.Г.Шевченка

Технічний редактор **О. Клімова**

Комп'ютерна верстка та макетування **О. Осадчий**

Вісник Чернігівського державного педагогічного університету імені Т.Г. Шевченка. Випуск 54. Серія: Педагогічні науки. Фізичне виховання і спорт: Збірник. – Чернігів: ЧДПУ, 2008. – № 54. – 512 с.

Свідоцтво ЧГ № 171 від 30.11.1998 р.

Підписано до друку 26.03.2008 р. Формат 70x108 1/16. Друк на різнографі.
Обл.-вид. арк. 38,36. Ум. друк. арк. 44,8. Наклад 350 прим. Зам. № 246.
Редакційно-видавничий відділ ЧДПУ імені Т.Г. Шевченка,
14013, м. Чернігів, вул. Гетьмана Полуботка, 53, тел. 65-17-99.